

Sygn. akt I C 1690/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2018 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – SSR Lidia Kopczyńska

Protokolant - Milena Kołpak

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2018 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z (...), z siedzibą w W.

przeciwko M. G.

o zapłatę

orzeka

I. powództwo oddala;

II. zasądza od powoda (...) sp. z (...), z siedzibą w W. na rzecz pozwanego M. G. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) plus podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanemu M. G..

Sygn. akt I C 1690/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 lipca 2017 r. skierowanym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, powód (...) sp. z (...), z siedzibą w W., reprezentowany przez radcę prawnego M. J., wniósł o zasądzenie od pozwanego M. G. kwoty 691,30 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwany zawarł umowę abonencką o udostępnienie urządzenia dekodującego i karty z (...) S.A. z siedzibą w W.. Zgodnie z umową (...) S.A. z siedzibą w W. zobowiązał się do udostępnienia urządzenia dekodującego wraz z kartą, w zamian za co pozwany zobowiązał się do uiszczania należności zgodnie z warunkami umowy. Ponadto pozwany zobowiązał się do zwrotu dekodera wraz z kartą w terminie 30 dni od rozwiązania umowy abonenckiej na adres (...) P.. Ponieważ pozwany nie zwrócił dekodera po zakończeniu umowy, (...) P., zgodnie z warunkami umowy naliczył karę umowną, której pozwany nie zapłacił do chwili wytoczenia powództwa.

Wobec braku spłaty zadłużenia, wierzytelność wynikająca z naliczonej kary za brak zwrotu dekodera została sprzedana przez (...) S.A. z siedzibą w W. powodowi w drodze umowy sprzedaży wierzytelności w dniu 14 lipca 2016 r. Na podstawie zawartej umowy sprzedaży wierzytelności, powód od dnia nabycia wierzytelności kontynuował naliczanie odsetek za opóźnienie w zapłacie.

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w dniu 25 września 2017 r. nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, w którym powództwo zostało uwzględnione w całości (nakaz k. 4 akt).

Odpis nakazu pozwany M. G. otrzymał dnia 3 października 2017 r. (potwierdzenie odbioru k. 5 akt).

W dniu 4 października M. G. złożył sprzeciw od nakazu, w którym wnosił o umorzenie dochodzonej pozwem należności ze względu na swoją trudną sytuację majątkową (sprzeciw k. 6 akt).

Postanowieniem z dnia 11 października 2017 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu skutkującego utratą przez nakaz zapłaty mocy w całości i przekazał sprawę tutejszemu Sądowi do rozpoznania (postanowienie k. 7 akt).

W pozwie złożonym w tutejszym Sądzie powód (...) sp. z (...), z siedzibą w W. podtrzymał dotychczasowe stanowisko (pozew k. 12-15 akt).

Pozwany M. G. wnosił o oddalenie powództwa. Ponadto wskazując na swoją trudną sytuację finansową i kłopoty zdrowotne, które utrudniają mu zrozumienie tekstu, złożył wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (oświadczenie k. 48 akt).

Postanowieniem z dnia 5 marca 2018 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Ciechanowie zwolnił pozwanego M. G. od ponoszenia kosztów sądowych w niniejszej sprawie i ustanowił dla niego radcę prawnego z urzędu w osobie wskazanej przez Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych w O. (postanowienie k. 56 akt).

Dziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych w O. wyznaczył radcę prawnego I. K. do reprezentowania interesów pozwanego M. G. (pismo k. 60 akt).

Pełnomocnik pozwanego wnosił o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa według norm przepisanych oświadczać, że nie zostały koszty pokryte w całości ani w części.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pełnomocnik pozwanego przyznał, że pozwanego łączyła z (...) S.A. umowa udostępnienia urządzenia dekodującego i karty oraz fakt, iż pozwany był zobowiązany do zwrotu tego urządzenia w terminie 30 dni od zakończenia umowy, pod rygorem nałożenia kary umownej. Do chwili wytoczenia powództwa pozwany nie zwrócił dekodera, jednakże w trakcie procesu w dniu 8 czerwca 2018 r. zwrócił dekodery. Ze względu na zwrócenie dekodera nie ma obecnie podstaw do dochodzenia od pozwanego świadczeń pieniężnych. Nadto pełnomocnik pozwanego wskazał, że dochodzenie przez powoda w niniejszym postępowaniu opłat wynikających z nieterminowego zwrotu urządzenia dekodującego stanowi nadużycie prawa podmiotowego, albowiem narusza zasady współzycia społecznego i jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa (art. 5 k.c.). W sytuacji gdy pozwany zwrócił urządzenie dekodujące (...) S.A., obciążanie go opłatą, która jest rażąco wygórowana, stanowi nadużycie prawa (oświadczenie k. 67-68 akt).

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 listopada 2011 r. M. G. zawarł z (...) S.A. z siedzibą w W. umowę abonencką nr (...). Na podstawie tej umowy (...) P. zobowiązał się do świadczenia na rzecz pozwanego usług w zakresie dostarczania programów telewizyjnych oraz udostępnienia urządzenia dekodującego. W tym samym dniu pozwany otrzymał dekoder z akcesoriami od (...) S.A. (dowód: kserokopia umowy k. 35-36 akt, kserokopia protokołu odbioru sprzętu k. 37 akt).

W §6 regulaminu świadczenia usług (...) S.A. z siedzibą w W. zastrzegł obowiązek zwrotu przez abonenta udostępnionego sprzętu dekodującego i karty w terminie 30 dni od rozwiązania lub wygaśnięcia umowy. W przypadku nie zwrotu przez abonenta w tym terminie udostępnionego urządzenia dekodującego i karty, użytkownik będzie zobowiązany do uiszczenia kary umownej w wysokości określonej w cenniku (dowód: kserokopia regulaminu i cennika k. 39-41 akt).

Umowa została rozwiązana. (...) S.A. nie wezwał pozwanego M. G. do zwrotu urządzenia dekodującego wraz z kartą. W dniu 17 maja 2016 r. wystawił notę obciążeniową na kwotę 640 zł jako karę za brak zwrotu urządzenia dekodującego z kartą. Termin płatności był ustalony na 31 maja 2016 r. (dowód: nota obciążeniowa k. 38 akt).

Należność nie została zapłacona w zakreślonym terminie, dlatego (...) S.A. z siedzibą w W. umową zawartą w dniu 14 lipca 2016 r. przelał dług na (...) sp. z (...). z siedzibą w W.. O dokonanej cesji wraz z wezwaniem do zapłaty pozwany został zawiadomiony pismem z dnia 4 sierpnia 2016 r. (dowód: kserokopia umowy k. 29 -32 akt, pismo i wezwanie 42-43 akt).

Na wezwanie do uiszczenia należności pozwany nie udzielił odpowiedzi i nie uiścił należności (bezsporne).

W dniu 8 czerwca 2018 r. pozwany zwrócił w stanie kompletnym (...) S.A. z siedzibą w W. urządzenie dekodujące wraz z kartą (dowód pokwitowanie k. 72 akt).

Pozwany M. G. ma obecnie 48 lat, mieszka z rodzicami. Pozwany jest osobą niepełnosprawną od 18 roku życia, utrzymuje się z renty w kwocie 604 zł miesięcznie. Ze względu na stan zdrowia ma kłopoty z czytaniem i dlatego z treścią umowy z (...) S.A. nie zapoznał się, podpisał umowę nie zdając sobie sprawy z jej treści (dowód: zeznania pozwanego M. G. k. 48, 69 akt, oświadczenie majątkowe k. 54-55 akt).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i zeznań pozwanego M. G. k. 48, 69 akt.

Sąd jako wiarygodne ocenił dokumenty, gdyż ich prawdziwość nie budzi wątpliwości i żadna ze stron w toku procesu ich nie kwestionowała.

W niniejszej sprawie, na podstawie art. 232 k.p.c. zdanie drugie, Sąd dopuścił dowód z dokumentów złożonych w trakcie postępowania. Fakt istnienia tych dokumentów wynikał już z dołączonych do pozwu dokumentów. Prawdziwość dokumentów nie był przez strony kwestionowany, ani nie budzi wątpliwości. Sąd uwzględnił wszystkie dokumenty dołączone do pozwu i złożone przez powoda oraz pozwanego. Przedłożone dokumenty rzeczywiście były sporządzone, a w ich treść nie ingerowano, nie były przerabiane.

Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanego, gdyż znalazły potwierdzenie w zgromadzonych w sprawie dokumentach.

Powyższy stan faktyczny w przeważającej mierze nie był przedmiotem sporu. Został ustalony na podstawie wymienionych wyżej, w pełni wiarygodnych dokumentów prywatnych oraz zeznań pozwanego. Dokumentów nikt nie kwestionował, a i Sąd nie znalazł ku temu podstaw. Zeznania pozwanego były logiczne, spójne i korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód wykazał w toku procesu, że nabył wierzytelność od (...) S.A. z siedzibą w W. na podstawie umowy przelewu. Zgodnie z art. 509 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki.

W myśl art. 511 k.c. jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony. Norma zawarta w art. 511 k.c. nie wymaga zawarcia umowy przelewu w formie pisemnej, a jedynie tego, aby istniało pismo, które potwierdza dokonanie przelewu wierzytelności. Sąd w niniejszym składzie podziela w całości rozważania Sądu Apelacyjnego w Katowicach zawarte w wyroku z 8 marca 2005 r. , sygn. akt I ACA 1516/04, opublik. OSA 2005/12/44, który podkreślił: "Ustawodawca w art. 511 k.c. mówi o "stwierdzeniu" przelewu wierzytelności pismem, a nie o zawarciu przelewu w formie pisemnej. Czym innym jest dokonanie czynności prawnej

w formie pisemnej, a czym innym "stwierdzenie" pismem, iż określona czynność została dokonana. "Stwierdzenie pismem" nie odnosi się bowiem do formy czynności prawnej, a jedynie do istnienia pisma stwierdzającego, że umowa przelewu została przez strony zawarta.". Dalej Sąd ten zasadnie podkreśla: "W sytuacji gdy obie strony zgodnie twierdzą, że doszło do przelewu wierzytelności z umowy ubezpieczenia i że obie strony miały taki zamiar i cel umowy na względzie - zbędne są rozważania i dokonywanie wykładni oświadczeń woli w tym przedmiocie. Dokonywanie takiej wykładni ma bowiem sens wówczas, gdy stanowiska stron umowy różnią się."

Na skutek przelewu wierzytelności doszło do zmiany strony stosunku zobowiązaniowego po stronie wierzyciela, a zatem powód jest legitymowany czynnie do występowania w niniejszym procesie. Znajdujące się w aktach sprawy dokumenty potwierdzają w myśl art. 511 k.c., że do zawarcia umowy doszło. Nadto zostało przedłożone przez powoda wezwanie, którym zawiadomił on pozwanego o zawarciu umowy cesji z wierzycielem. W myśl art. 515 k.c. jeżeli dłużnik, który otrzymał o przelewie pisemne zawiadomienie pochodzące od zbywcy, spełnił świadczenie do rąk nabywcy wierzytelności, zbywca może powołać się wobec dłużnika na nieważność przelewu albo na zarzuty wynikające z jego podstawy prawnej tylko wtedy, gdy w chwili spełnienia świadczenia były one dłużnikowi wiadome. Przepis ten stosuje się odpowiednio do innych czynności prawnych dokonanych między dłużnikiem a nabywcą wierzytelności.

Zgodnie z art. 513§ 1 k.c. dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

Na skutek przelewu cesjonariusz nabywa wierzytelność w takim stanie, w jakim ona przysługiwała cedentowi. Zgodnie zatem z art. 513 § 1 k.c., dłużnik może podnieść przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które przysługiwały mu wobec zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie. Przepis ten wdraża zatem zasadę, w myśl której pozycja prawna dłużnika nie powinna ulec – na skutek cesji – zmianie. Przelew wierzytelności wywołuje bowiem jedynie zmianę po stronie wierzycielskiej istniejącego stosunku zobowiązaniowego. Dłużnik ma zatem prawo bronić się wobec nabywcy zarzutami, tak jakby do podmiotowego przekształcenia zobowiązania nie doszło. Pod pojęciem „zarzuty” z art. 513 k.c. kryją się wszelkie prawnie dopuszczalne środki obrony, przysługujące dłużnikowi w ramach postępowania sądowego, jak i poza procesem, skutkiem wykorzystania których jest pozbawienie wierzyciela uprawnień względem dłużnika albo też (jedynie) opóźnienie możliwości ich realizacji. Dotyczy to także potrącenia, które z teoretycznego punktu widzenia nie powinno być uznawane za zarzut. Chodzi tu zatem o wszelkie środki prawne, przysługujące dłużnikowi, a prowadzące do utraty przez wierzyciela jego wierzytelności, zmiany treści stosunku zobowiązaniowego, z którego ona wynika, jak i uznania za bezskuteczną względem dłużnika cesję tej wierzytelności. Zarzuty te wpływają zatem na istnienie, skuteczność lub zakres (treść) danej wierzytelności

Skutek przelewu polega na tym, że zmieniają się jedynie osoby stosunku zobowiązaniowego, a poza tym pozostaje on utrzymany w takim kształcie, w jakim istniał przed dokonaniem przelewu. W następstwie przelewu zatem nie może pogorszyć się sytuacja dłużnika. Ustawodawca zawarł w unormowaniach kodeksu rozwiązania, których intencją jest ochrona dłużnika działającego w dobrej wierze, określając jednak granice tej ochrony. Dlatego w art. 513 § 1 k.c. przyznaje prawo do zgłaszania wobec nabywcy wierzytelności wszelkich zarzutów, jakie przysługiwały mu przeciwko zbywcy. Zarzuty te jednak – poza zarzutem potrącenia – mogą dotyczyć wyłącznie czynności prawnych i zdarzeń, które nastąpiły do chwili powzięcia wiadomości o przelewie. Mogą to być zarzuty związane ze źródłem powstania zobowiązania, np. dotyczące wad oświadczenia woli, jak również zarzuty odnoszące się do czynności prawnych czy też działań i zdarzeń późniejszych, np. dotyczących odroczenia terminu świadczenia, przedawnienia, niewykonania świadczenia wzajemnego. Również w tej sytuacji, podobnie jak na gruncie art. 512, chodzi wyłącznie o ochronę praw dłużnika w dobrej wierze.

W niniejszej sprawie, na skutek umowy cesji, w miejsce (...) S.A. z siedzibą w W. wstąpił powód (...) sp. z (...). z siedzibą w W., w stosunku do którego pozwany mógł podnieść zarzuty, które przysługiwały mu w stosunku do pierwotnego wierzyciela.

Powód dochodził należności z tytułu kary umownej nałożonej na pozwanego za niezwrócenie w terminie sprzętu, powołując się na zapis §6 regulaminu świadczenia usług, który stanowi, że w przypadku nie zwrócenia przez abonenta

w terminie 30 dni od rozwiązania umowy udostępnionego urządzenia dekodującego i karty, użytkownik będzie zobowiązany do uiszczenia kary umownej w wysokości określonej w cenniku. Zastrzeżenie powyższe zostało wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych.

Przepisy art. 385¹–385³ k.c. zawierają pakiet norm ukierunkowanych na ochronę konsumenta w umowach zawieranych z przedsiębiorcą. Konsument jest uznawany za „słabszą” stronę stosunku prawnego, tak ekonomicznie, jak również pod względem doświadczenia i posiadanej wiedzy. Przy zawieraniu umów z konsumentami przez banki, deweloperów, zakłady ubezpieczeń, przedsiębiorców prowadzących biura podróży, operatorów telefonicznych oraz telewizji kablowej, dostawców energii elektrycznej czy gazu, linie lotnicze i inne podobne podmioty kryje się potencjalne niebezpieczeństwo narzucenia konsumentowi niekorzystnych dla niego postanowień. Stąd też ustawodawca (unijny i polski) wprowadził gwarancje ochrony interesów konsumenta poprzez uznawanie niektórych z postanowień umownych kształtujących treść stosunków prawnych w obrocie konsumenckim za niedozwolone. W tym celu określa przesłanki i skutki stwierdzenia, że dana klauzula jest niedozwolona (art. 385¹ k.c.), podaje kryteria oceny jej zgodności z dobrymi obyczajami (art. 385² k.c.) oraz katalog przykładowych i najbardziej typowych postanowień, które po spełnieniu wskazanych uprzednio przesłanek mogą zostać uznane za niedozwolone (art. 385³ k.c.). Przepisy dotyczą postanowień wszystkich umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami, zarówno tych z wykorzystaniem wzorca umownego, jak i pozostałych. Kontroli na podstawie powyższych przepisów podlegają również postanowienia wzorców umownych. Ustawodawca wymienia następujące przesłanki uznania danego postanowienia za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c.: dane postanowienie umowne jest „nieuzgodnione indywidualnie”; kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Zastrzeżono przy tym, że postanowienia określające główne świadczenia stron, takie jak cena lub wynagrodzenie, mogą zostać uznane za niedozwolone postanowienia umowne tylko wówczas, gdy zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W celu ustalenia, czy konkretne postanowienie umowne należy kwalifikować jako „nieuzgodnione indywidualnie”, należy zbadać, czy konsument miał na treść danego postanowienia „rzeczywisty wpływ” (art. 385¹ § 3 zd. 1 k.c.). W szczególności ustawodawca zwraca uwagę na niebezpieczeństwo „nieuzgodnionego indywidualnie” charakteru postanowienia umowy przejętego z wzorca umownego. Kontroli podlegają zatem nieuzgodnione indywidualnie: postanowienia umowne przejęte z wzorca umownego bądź też nie (w przypadku umowy zawartej bez użycia wzorca umownego chodzi o te, które nie były przez strony negocjowane) oraz postanowienia wzorców umownych. Przesłanki kształtowania praw i obowiązków konsumenta za pomocą ocenianego w aspekcie ewentualnej abuzywności postanowienia w sposób „sprzeczny z dobrymi obyczajami” i „rażąco naruszający jego interesy” są dwiema różnymi okolicznościami, które należy w toku kontroli wykazywać odrębnie. Uznanie postanowienia za niedozwolone wymaga łącznej realizacji obu przesłanek. Jednakże postanowienie umowne, które rażąco narusza interesy konsumenta, zawsze okazuje się sprzeczne z dobrymi obyczajami, natomiast klauzula, której treść jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, nie w każdym przypadku równocześnie rażąco narusza interesy konsumenta. Obie przesłanki są wyrażone za pomocą klauzul generalnych. Dobrym obyczajem jest kierowanie się zasadą szacunku wobec drugiego człowieka, a zatem sprzeczne z dobrymi obyczajami są zachowania polegające na niedoinformowaniu, wywołujące dezorientację czy błędne przekonanie, wykorzystywanie niewiedzy lub naiwności, działania nieuczciwe czy nierzetelne, ukształtowanie stosunku prawnego o charakterze zobowiązaniowym niezgodnie z zasadą równorzędności stron (równowagi kontraktowej). Jeżeli postanowienie umowy jest „niedozwolone” w rozumieniu art. 385¹ k.c. (i art. 385³ k.c.), strony nie są nim związane, a w jego miejsce w danym stosunku prawnym wchodzi prawa i obowiązki stron wynikające z norm względnie wiążących. Pozostała część umowy pozostaje ważna, o ile może być wykonywana bez abuzywnej klauzuli. O tym, czy konsekwencją abuzywności jednej lub kilku klauzul umownych jest nieważność całej umowy czy też jedynie tej jej części, która zawiera niedozwolone postanowienie (postanowienia), nie decyduje zatem ocena, które z tych dwóch rozwiązań jest korzystniejsze dla konsumenta, lecz możliwość wykonania umowy po wyłączeniu klauzuli abuzywnej. Postanowienie uznane za niedozwolone staje się bezskuteczne ex lege, z mocą wsteczną.

Przed wejściem w życie ustawy z 5.08.2015 r. zmieniającej ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez dodanie art. 23a–23d, czyli przed 17.04.2016 r., o niedozwolonym charakterze klauzul umownych decydował w

pierwszej instancji Sąd Okręgowy w Warszawie-Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Te z postanowień umownych, które zostały uznane prawomocnym wyrokiem (...) za niedozwolone, wpisywano do rejestru klauzul niedozwolonych i od tego momentu ich stosowanie w obrocie z konsumentami było zakazane. Na analogicznych zasadach do 2026 r. do rejestru będą trafiały klauzule tylko w tych sprawach, w których wniesiono pozwy do (...) przed 17.04.2026 r. Wskutek nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów to Prezes UOKiK jest organem rozstrzygającym o tym, czy postanowienie wzorca umownego jest niedozwolone. Prezes UOKiK zakazuje wykorzystywania danej klauzuli, zbadawszy przesłanki uznania postanowienia za niedozwolone z art. 385¹ § 1 k.c. (art. 23b ust. 1 zd. 1 w zw. z art. 23a u.o.k.k.)

Zgodnie z art. 23d u.o.k.k., prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone jest skuteczna wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji. Ma ona być publikowana przez Prezesa UOKiK na stronie internetowej UOKiK w całości (art. 31 u.o.k.k.). Decyzja Prezesa UOKiK może zostać zakwestionowana przez zainteresowanego przedsiębiorcę w postępowaniu przed sądem powszechnym. Prawomocne decyzje Prezesa UOKiK o uznaniu postanowień wzorca za niedozwolone wiążą sąd cywilny.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego zastrzeżenie zawarte w § 6 regulaminu, na który powołał się (...) S.A. nakładając na pozwanego M. G. karę umowną, zostało uznane za klauzulę niedozwoloną wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydany w sprawie XVII AmC 5453/11 w dniu 16 stycznia 2013 r., wpisane do rejestru w dniu 9 lipca 2015 r. pod numerem (...).

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, pozwany do chwili wytoczenia powództwa nie zwrócił sprzętu ani nie zapłacił nałożonej na niego kary. Powództwo jednak nie mogło zostać uwzględnione, gdyż § 6 regulaminu, na który powołał się powód i który w jego ocenie przesądza zasadność nałożenia kary jest nieważny z mocy prawa- art. 58 § 1, 2 i 3 k.c. Zgodnie z art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. § 2. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. § 3. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Należy podkreślić, że podstawą naliczenia kary w stosunku do M. G. jest zapis zawarty w regulaminie, który nie był przedmiotem negocjacji. Natomiast zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Ustawodawca wskazuje w § 3 i 4, że nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, w szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta, a ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Skutki uznania danego postanowienia za niewiążące reguluje § 2, który stanowi, że strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika jednoznacznie, że pozwany jest konsumentem a (...) S.A., w którego prawa wstąpił powód, przedsiębiorcą. Powód nie udowodnił, że treść § 6 regulaminu uzgodniona była indywidualnie z pozwanym, a jednocześnie to postanowienie umowne kształtuje prawa pozwanego w sposób rażąco naruszający jego

interesy. Należy przy tym podkreślić, że pozwany M. G., mający obecnie 48 lat, jest osobą niepełnosprawną od 18 roku życia. Ze względu na stan zdrowia ma kłopoty z czytaniem i dlatego nie znał warunków umowy z (...) S.A., podpisał umowę nie zdając sobie sprawy z jej treści. W sytuacji gdy pozwany utrzymuje się z renty w kwocie 604 zł miesięcznie, nałożenie na niego kary umownej w wysokości 640 zł jest rażącym naruszeniem zasad współżycia społecznego. Sąd również ze względu na treść art. 5 k.c. należy roszczenie powoda uznać za niezasadne.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powód przegrał proces w całości, stąd winien ponieść koszty procesu i zwrócić koszty poniesione przez pozwanego. Składają się na nie: wynagrodzenia pełnomocnika ustanowionego z urzędu w kwocie 180 zł oraz podatek VAT. Wysokość wynagrodzenia radcy prawnego reprezentującego pozwanego wynika z § 8 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1715).

Z tych względów Sąd orzekł jak w wyroku.
